

Države Beneluksa

Skupne značilnosti držav

- v reliefu držav prevladuje nižinski svet zahodnega dela Nemško-poljskega nižavja, z značilnimi pasovi med obalo in notranjostjo
- akumulacijski obali s peščenimi sipinami sledijo marši in polderji, tem pa višji peščeni geesti

Kaj so geesti? geesti so valovite peščenoprodnate ravnine, ki so jih ustvarile reke v ledeni dobi (glej sliko na strani 72, ki prikazuje geest Veluwe)

- na JV se dviga hribovit in gričevnat svet Ardenov
- Beneluks v Evropi predstavlja regijo z največjo gostoto poselitve (na 75 000 km² živi približno 26 milijonov prebivalcev)
- gostota prebivalstva je povezana s specifično lego regije: tranzitni položaj med Veliko Britanijo, Nemčijo in Francijo, z izhodom na najprometnejši del Severnega morja, s prometno vlogo Rena, Maase in Schelde

Na karti poiščite navedene tri rečne tokove (znotraj držav Beneluksa)!

Kakšno vlogo (v smislu prometa in trgovine) je po vašem mnenju imela obravnavana regija v srednjem veku? vodilno vlogo poleg italijanskih sredoziemskih mest; Bruges, Liege, Antwerpen, Utrecht, Gent, ...

- v deželah Beneluksa se hkrati prepletata tudi germanska in romanska kultura
- germanskega izvora so Frizijci, Nizozemci, Luksemburžani, Nemci in Flamci, romanskega pa Valonci (južna Belgija)

Nizozemska

- značilna za nizozemsko gospodarstvo je tesna povezanost le tega s Severnim morjem ter kanalskim in rečnim prometom
- poleg tega, da o Nizozemski govorimo kot o trgovsko prometni državi, je v njej visoko razvito tudi kmetijstvo
- večino kmetijskih površin so pridobili s polderji, ki so jih z osuševanjem iztrgali morju (npr. veliko osuševanje zaliva Zuidersko morje, ki so ga z jezom, nasipom, ločili od morja, spremenili v jezero in z izsuševanjem pridobili ogromno novih obdelovalnih površin)

S pomočjo atlasa na strani 56 in slik v knjigi na strani 74 razloči nastanek novih kmetijskih površin na Nizozemskem!

- leta 1953 je katastrofalna poplava (plima) (atlas stran 57-mala karta) poplavila velike površine obdelovalnih površin (morje je prebilo nasipe), zato so po tem letu začeli izvajati načrt Deltaprojekt, s katerim so zavarovali delto Rena, Maase in Schelde ter pridobili nove polderje

Deltaprojekt prikazuje karta v atlasu na strani 57!

- nizozemsko kmetijstvo velja za visoko produktivno ter zato ustvari velike viške proizvodnje

Ali poznate kakšne značilne produkte nizozemskega kmetijstva?

- kmetijstvo je specializirano v visokokvalitetne pridelke namenjene izvozu ter v računalniško vodeno vrtnarstvo in cvetličastvo v rastlinjakih
- hektarski donos je med najvišjimi na svetu, hkrati pa so kmetovalci visoko strokovno usposobljeni

Kakšna je glede na slednje razlika med nizozemskim in slovenskim kmetijstvom?

S pomočjo karte v knjigi na strani 75 ugotovi, kje so na Nizozemskem območja poljedelstva, živinoreje, vrtnarstva in cvetličarstva!

- **industrija in terciarne dejavnosti so zgoščene v ogromni konurbaciji Randstad Holland; ime označuje skupek mest, ki so razvrščena v obliki podkve, v zahodnem delu Nizozemske, v njem živi 40% prebivalcev države**

Kaj je konurbacija? somestje, bolj ali manj neprekinjena mestna površina, ki nastane ob zraščanju večih mest

- **Amsterdam predstavlja kulturno, finančno in trgovsko središče (kraljeva prestolnica), Haag je sedež vlade in vladnih ustanov, Rotterdam pa največje pristanišče (luka) na svetu**

Karta na strani 57 v atlasu nam prikazuje največje pristanišče (luko) na svetu, Rotterdam!

Karta v knjigi na strani 75 prikazuje konurbacijo Randstad Holland!

- **k Nizozemski spadata še danes dve ozemlji v Srednji Ameriki, Nizozemski Antili in Aruba (ob Venezueli)**

Poiščite obe ozemlji na karti!

- **v sestavi prebivalstva Nizozemske najdemo danes precej priseljencev iz nekdanjih nizozemskih kolonij (največ iz Surinama)**
- **nekaj manj kot 90% nizozemskega prebivalstva je leta 1995 živel v mestih**

Belgija

- če Belgijo primerjamo z Nizozemsko, ugotovimo, da je Belgija predvsem industrijska država
- stara tradicionalna težka industrija se je razvila ob premogovnikih ob vznožju Ardenov, ob reki Maas in njenem pritoku Sambre
- težka industrija, ki se razvila tudi ob pomoči uvožene železove rude, je vse manj pomembna, oziroma je v krizi
- kriza v črni metalurgiji, rudarstvu in tekstilni industriji v 70. letih je povzročila preobrazbo industrije in uveljavljanje novih industrijskih panog (kemična, elektrotehnična, elektronska industrija)
- nova industrijska območja so locirana v Flandriji, s pomočjo EU pa so posodobili tudi stara industrijska območja v valonskem delu države

S pomočjo slike v knjigi na strani 76 razloži razporeditev belgijske industrije!

- v prestolnici Belgije, Bruslju (dvojezično območje z flamskim-nizozemskim in francoskim jezikom), najdemo tudi številne urade in mednarodne institucije, katerih število je še posebej naraslo po letu 1958, ko je Bruselj postal sedež EGS; v Bruslju je tudi glavno poveljstvo pakta NATO; zaradi vseh teh institucij imenujemo Bruselj tudi "srce Evrope"
- Belgija velja za lep primer, kako po mirni in civilizirani poto reševati nacionalna in jezikovna vprašanja
- država je razdeljena na štiri jezikovna območja, na flamsko, valonsko in nemško jezikovno območje ter na dvojezični Bruselj
- organizirana je posebna upravna ureditev, ki temelji na treh pokrajinskih enotah in treh jezikovnih skupnostih

S pomočjo karte v knjigi na strani 73 si oglejte jezikovna območja Beneluksa!

- Flamci so leta 1994 predstavljali 58%, Valonci 33% in Nemci 1% belgijskega prebivalstva, ostale % prebivalstva predstavljajo tujci, med katerimi jih je največ iz držav EU (Italije, Francije, Nizozemske, Turčije, Maroka, ...)
- 97% prebivalstva je bilo leta 1995 urbanega, za Belgijo danes pa je značilna tudi dezurbanizacija (praznenje starih mest) in močno razvite dnevne migracije prebivalstva

Luksemburg

- gre za najmanjšo državo Zahodne Evrope
- prebivalci kneževine danes govorijo francoski, nemški, nekatero pa tudi luksemburški jezik (razvil se je iz starega frankovskega jezika)
- kljub temu, da je Luksemburg majhna dežela (2586 km²), ni enolična
- severni del države zavzema hriboviti V Ardeni, južni del pa stopnjasta pokrajina, ki je nadaljevanje francoske Lorene
- v gospodarstvu je pomembna tradicionalna jeklarska industrija (domača lorenska ruda in uvoženi premog iz Porurja)
- ugodna davčna politika je pogojevala, da je država postala pomembno svetovno finančno središče, vse pomembnejšo vlogo ima tudi turizem
- velika večina prebivalstva živi v glavnem mestu (65%), in v močno industrializiranem kantonu Esch, predvsem severni del države je redko poseljen

Vprašanja za ponavljanje!

- Kaj je Beneluks in katere države sodijo v njegov okvir?
- Katere so osnovne skupne značilnosti držav Beneluksa?
- Za prepletanje katerih kultur gre na področju Beneluksa?

- S čim je tesno povezano nizozemsko gospodarstvo?
- Razloži sedanji in nekdanji položaj Beneluksa v svetovnem gospodarstvu!
- Na kakšen način na Nizozemskem pridobivajo nove obdelovalne površine?
- Kakšna je razlika med gospodarstvom Belgije in Nizozemske?
- Kje so največje zgojitve prebivalstva v Beneluxu?
- Kakšne so osnovne značilnosti prebivalstva Belgije?
- Osnovne značilnosti Luksemburga!

Države Beneluksa

država	velikost (km ²)	število prebivalcev (leta 1994)	gostota poselitve (preb./km ²)	BDP leta 1994 (USD/preb.)
Belgija	30 518	10 062 836	330	22 920
Luksemburg	2 586	400 900	155	39 850
Nizozemska	41 863	15 391 000	368	21 970

Aktivno prebivalstvo po sektorjih dejavnosti

država	primarni sektor	sekundarni sektor	terciarno-kvartarni sektor
Belgija	2.4%	25.2%	72.4%
Luksemburg	3.2%	24.2%	72.6%
Nizozemska	4.2%	23.5%	72.3%

Narodnostna struktura prebivalstva držav Beneluksa

Belgija: Flamci (Germani) 58%, Valonci (Romani) 33.1%, Italijani 2.8%, Maročani 1.1%, Francozi 1.1%, Nizozemci 0.7%, Turki 0.6%, Nemci 1%, ostali 1.6%

Luksemburg: Luksemburžani 72.5%, Portugalci 9%, Italijani 5.4%, Francozi 3.4%, Belgijci 2.5%, Nemci 2.4%, ostali 4.8%

Nizozemska: Nizozemci 95.8%, Turki 1.2%, Maročani 0.9%, Nemci 0.3%, Frizijci in ostali 1.8%

Verska struktura prebivalstva držav Beneluksa

Belgija: katoličani 90%, muslimani 1.1%, protestanti 0.4%, ateisti 7.5%, ostali 1%

Luksemburg: katoličani 93%, protestanti 1.3%, ostali 5.7%

Nizozemska: katoličani 34%, protestanti 25%, ateisti 36%, muslimani 3%, ostali 2%

Države Beneluksa

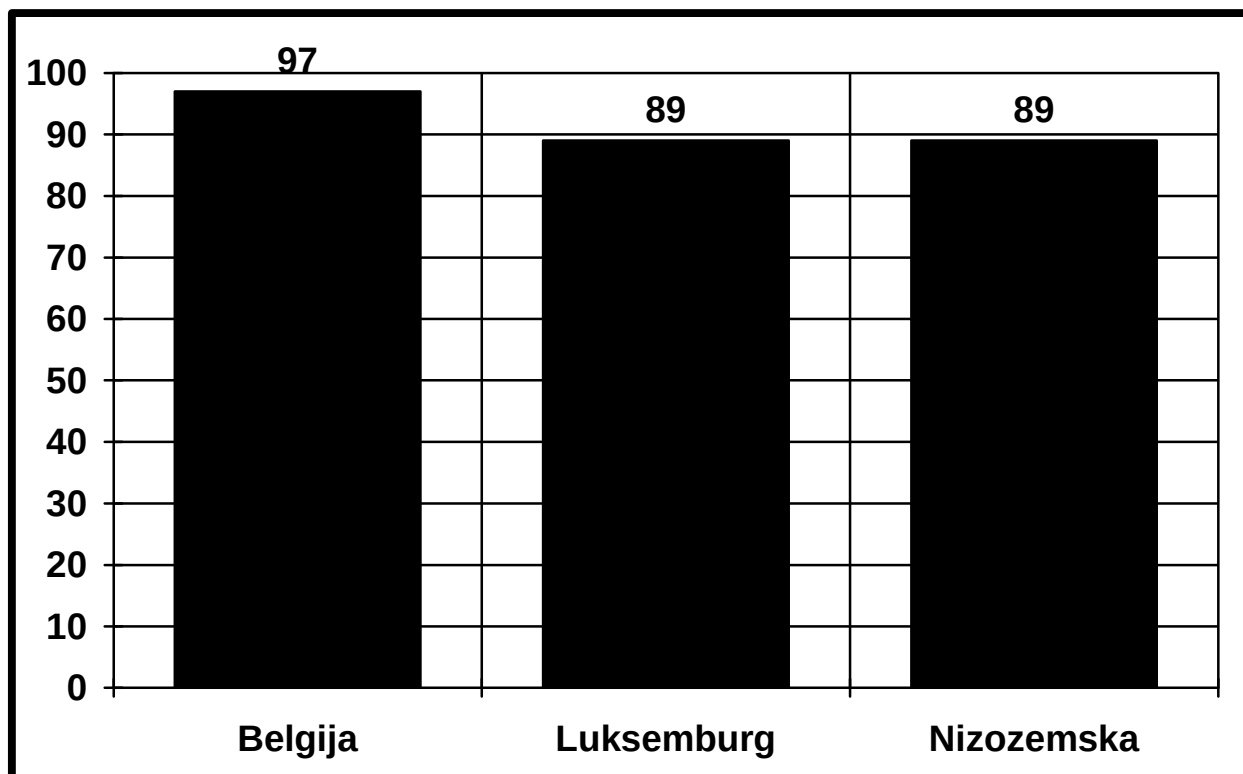
marš (-a): skoraj raven svet blizu morske obale in ob rečjih ustjih, zgrajen iz drobnega peska in gline; pred poplavami je zavarovan z nasipi.

polder: del nizko ležeče pokrajine, ki je bila iztrgana morju ali reki, predvsem na Nizozemskem vzdolž obale Severnega morja. Preden

začnejo na tako pridobljeni zemlji gojiti kulturne rastline, iz nje s posebnimi postopki odstranijo sol. Z jarki, nasipi in drugimi sredstvi preprečujejo ponovno poplavljanje tega območja.

geesti: so valovite peščenoprodne ravnine, ki so jih ustvarile reke v ledeni dobi (npr. geest Veluwe, ki je prikazan tudi v knjigi na strani 72).

Delež urbanega (mestnega) prebivalstva v državah Beneluksa

Širjenje obdelovalnih površin z odvzemanjem površin morju

